

ت غول‌ها

ودی تنش میان دو طرف را کاهش خواهد داد

و افزایش تقاضا مردم چین برای مصرف کالا را تحریک کند. به موازات این سیاست، چین تلاش می‌کند که بخش فناوری و تولید را به عنوان اولویت‌های اصلی اقتصادش تحریک کند. در چهارمین اجلاس حزب کمونیست که اخیراً برگزار شد، این امر به عنوان یک سیر تکاملی ضروری برای رسیدن به «رشد با کیفیت بالا» که از پشتیبانی خدمات دولتی گسترده، ابتکارات مربوط به افزایش میزان اشتغال و سرمایه‌گذاری هدفمند در پروژه‌های بزرگ ساختمانی برخوردار است، مطرح شد. دولت چین حتی برای اولین بار در یک دهه گذشته، خودروهای برقی را از فهرست صنایع استراتژیک ۲۰۲۶-۲۰۳۰ حذف کرده است. این تصمیم نشان می‌دهد که یک اولویت‌بندی گزینشی به منظور اصلاح نحوه تخصیص سرمایه و اجتناب از رقابت‌های مخرب و هزینه‌زا با دیگر کشورها در جریان است.

با این حال، چین برای اینکه بتواند با موفقیت این دوره گذار و این شیفت در سیاست‌های اقتصادی را پشت سر بگذارد، با چالش‌های زیادی مواجه خواهد شد. هزینه‌کرد خانوارهای چینی همچنان به دلیل دستمزدهای راکد، بدهی بالا و فرهنگ پس‌انداز که در چین رواج دارد، به شدت محدود است. چینی‌ها اهل خرج کردن نیستند. به‌رغم اینکه حزب کمونیست چین مردمش را به تشویق به مصرف و خرج کردن می‌کند، اما چینی‌ها همچنان اهل امساک و پس‌انداز هستند. علاوه بر این، کاهش جمعیت و کاهش نیروی کار، پتانسیل افزایش تقاضا در داخل را بیشتر محدود می‌کند. رشد اقتصادی مبتنی بر سرمایه‌گذاری، که به لحاظ تاریخی محرک اصلی توسعه اقتصادی چین بوده است، حالا در وضعیتی است که نمی‌تواند به طور کامل کاهش تقاضا برای صادرات چین به دیگر کشورها را جبران کند. میزان عدم‌النفع کاهش صادرات چین زیاد شده است و اگر این عامل را در کنار فرهنگ امساک و مصرف‌گریزی چینی‌ها قرار دهیم می‌بینید که چین به طور کلی در بخش درآمد، با مشکل مواجه می‌شود. علاوه بر همه این عوامل، اولویت‌بندی مجدد دولت چین در بخش صنعت، ممکن است با آزمون و خطا همراه باشد و در نتیجه تخصیص نامتناسب و نادرست سرمایه و برهم خوردن بالانس بین بخش‌های مختلف اقتصاد چین را به همراه داشته باشد.

تلاش یکن برای کاهش وابستگی به صادرات از طریق افزایش تقاضا برای مصرف در داخل و گذار به سمت یک مدل اقتصادی مصرف‌محور، در کنار محدودیت‌های مداومی که در بخش فناوری از سوی ایالات متحده و متحدانش بر چین اعمال می‌شود و همچنین عدم قطعیت در روندهای اقتصاد جهانی و فشارهای اجتماعی داخلی که تداوم یافته، موجب خواهد شد چین نتواند رشد اقتصادی پایدار و ثبات سیاسی‌اش را حفظ کند و به این ترتیب، ایجاد اهرم استراتژیک که شی‌جین‌پینگ به دنبال آن است، به سختی حاصل خواهد شد.

این وضعیت چالشی بزرگ برای شی‌جین‌پینگ ایجاد خواهد

کرد. شی در حال انجام یک بازیگری گسترده در حزب کمونیست چین و ارتش آزادی‌بخش چین است تا بتواند اقتدار شخص خود را بیش از پیش تحکیم کند؛ شی‌جین‌پینگ ۷۲ سال دارد. او برای سومین دوره است که قدرت را در دست دارد. در این سال‌ها شی‌جین‌پینگ، جمهوری خلق چین را که جانشینان مان‌وان را به یک سیستم بوروکراتیک و یک نظام استبداد جمعی تبدیل کرده بودند تحویل گرفته و حالا چین را به نظام استبدادی شخص‌محور تحت کنترل خودش تبدیل کرده است.

در سال ۲۰۱۲، وقتی که شی‌جین‌پینگ به قدرت رسید، سیر سی‌ساله رشد اقتصادی دورقمی چین به پایان رسیده بود. برخی از دلایل کندی رشد اقتصادی چین به بحران رکود اقتصاد جهانی در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ برمی‌گشت. چین در سال‌های بعد از آن بحران رشد اقتصادی اندکی کمتر از ۷ درصد را تجربه کرد اما رشد اقتصادی این کشور در طول دوران شیوع پاندمی کرونا در سال ۲۰۲۰ به ۲/۲ درصد کاهش یافت. بعد از پایان پاندمی رشد اقتصادی چین اندکی بیشتر شد اما به‌طور متوسط حدود ۵/۵ درصد بوده است. این روند نشان می‌دهد که قدرت اقتصادی چین با محدودیت‌های ساختاری مواجه شده است.

علاوه بر همه این موارد، شی با مشکلات سیاست داخلی و امنیتی نیز روبرو است. از سال ۲۰۲۲، شی‌جین‌پینگ روند پاکسازی گسترده افسران ارشد ارتش آزادی‌بخش خلق را تشدید کرده و ده‌ها نفر را برکنار کرده است تا رقبای بالقوه را از بین برده، وفاداری به خودش را تقویت کند و اطمینان حاصل کند که ارتش به جای یک مرکز قدرت مستقل، ابزاری برای اهداف استراتژیک او خواهد بود.

جالب است که شی‌جین‌پینگ به‌طور موازی در حال تغییر شکل ساختار فرماندهی ارتش آزادی‌بخش خلق و اعمال قدرت نظامی در سراسر غرب اقیانوس آرام است. این دو اقدام اساساً با هم در تضاد هستند، زیرا ارتشی که قرار است در عرصه جهانی با ابرقدرتی نظامی نظیر آمریکا بر سر تسلط بر آب‌های اقیانوسی وارد رویارویی نشود، تاب‌آوری آن را ندارد که فرماندهانش به طور مداوم هدف سیاست‌های پاکسازی قرار بگیرند. این نوع اقدامات اعتمادبه‌نفس در ارتش را کاهش خواهد داد. شی‌جین‌پینگ خیلی خوب می‌داند که مانورهای نظامی مکرر دریایی و هوایی نمی‌توانند جایگزین تجربه جنگی واقعی شوند و ارتش آزادی‌بخش خلق ده‌ها است که هیچ جنگ واقعی را تجربه نکرده است. در حالی که ارتش آمریکا به عنوان رقیب اصلی ارتش چین، به طور مداوم تجربه درگیری در گوشه گوشه جهان را تجربه کرده است. در چارچوب این استدلال، عقل متعارف اینطور حکم می‌کند که ارتش چین به‌هیچ‌وجه قادر به ایجاد چالش جدی برای نیروهای آمریکایی نیست. بنابراین، به نظر می‌رسد که نمایش قاطعیت نظامی چین بیشتر با هدف به حداکثر رساندن اهرم فشار بر واشنگتن در مذاکرات بر سر تجارت، سرمایه‌گذاری و دسترسی به فناوری تطابق دارد تا با هدف ایجاد توانایی واقعی در میدان نبرد نظامی با آمریکا.

واقعیت این است که شی‌جین‌پینگ از موضع ضعف با ترامپ مذاکره می‌کند. هرچند این موضع ضعف آنقدرها هم شدید نیست اما نسبتش قابل توجه است. چین از طریق زمینه‌های بزرگ کمیاب که برای بخش‌های فناوری پیشرفته و دفاعی ایالات متحده حیاتی هستند، و همچنین خریدهای بزرگ سویای آمریکایی، سعی می‌کند اهرم فشارش بر آمریکا را حفظ کند، اما این ابزارها نمی‌توانند معایب ساختاری چین را جبران کرده یا پنهان کنند. اخیراً توجه زیادی به برنامه جدید وی‌زای K یکن شده است که برای جذب استعدادهای فعال در بخش فناوری و احتمالاً جذب متخصصان آمریکایی طراحی شده است. وی‌زای K یک رده جدید ویزا در چین است که از اکتبر ۲۰۲۵ برای جذب جوانان متخصص علوم و فناوری اجرا می‌شود. این ویزا به فارغ‌التحصیلان رشته‌های مرتبط با صنعت‌های تک‌یا پژوهشگران جوان فعال در مؤسسات علمی تعلق می‌گیرد. این ویزا نیازی به دعوت‌نامه یا پیشنهاد شغلی از داخل چین ندارد و فرآیند صدور آن ساده‌تر از ویزاهای مرسوم خواهد بود. دارندگان ویزای K می‌توانند در فعالیت‌های علمی، آموزشی، فرهنگی، کارآفرینی و تجاری در چین مشارکت کنند و از مدت اقامت و ورود چندباره‌ی انعطاف‌پذیرتری برخوردار شوند.

این اقدامات نظامی یک کارکرد دیگر نیز برای شی دارد و آن تقویت جایگاه سیاسی داخلی شی‌جین‌پینگ است. با گذشت زمان، وضعیت دشوار اقتصادی چین می‌تواند منجر به ایجاد تهدیدات سیاسی برای قدرت شی‌جین‌پینگ شود. در ماه‌های اخیر، گزارش‌هایی مبنی بر بیماری شی منتشر شده است. برخی از این گزارش‌ها مدعی شده بودند که این بیماری می‌تواند بر توانایی او در تصمیم‌گیری‌ها، تأثیر بگذارد. ممکن است این گزارش‌ها شایعه باشد. اما حتی صرف وجود چنین شایعاتی می‌تواند برداشت‌ها از ثبات رهبری در چین را شکل داده و بر اعتماد سرمایه‌گذاران، سیگنال‌های دیپلماتیک و انسجام نخبگان داخلی چین تأثیر منفی بگذارد.

واقعیت این است که شی‌جین‌پینگ از موضع ضعف با ترامپ مذاکره می‌کند. هرچند این موضع ضعف آنقدرها هم شدید نیست اما نسبتش قابل توجه است. چین از طریق انحصار خود در زمینه عناصر خاکی کمیاب که برای بخش‌های فناوری پیشرفته و دفاعی ایالات متحده حیاتی هستند، و همچنین خریدهای بزرگ سویای آمریکایی، سعی می‌کند اهرم فشارش بر آمریکا را حفظ کند، اما این ابزارها نمی‌توانند معایب ساختاری چین را جبران کرده یا پنهان کنند. اخیراً توجه زیادی به برنامه جدید وی‌زای K یکن شده است که برای جذب استعدادهای فعال در بخش فناوری و احتمالاً جذب متخصصان آمریکایی طراحی شده است. وی‌زای K یک رده جدید ویزا در چین است که از اکتبر ۲۰۲۵ برای جذب جوانان متخصص علوم و فناوری اجرا می‌شود. این ویزا به فارغ‌التحصیلان رشته‌های مرتبط با صنعت‌های تک‌یا پژوهشگران جوان فعال در مؤسسات علمی تعلق می‌گیرد. این ویزا نیازی به دعوت‌نامه یا پیشنهاد شغلی از داخل چین ندارد و فرآیند صدور آن ساده‌تر از ویزاهای مرسوم خواهد بود. دارندگان ویزای K می‌توانند در فعالیت‌های علمی، آموزشی، فرهنگی، کارآفرینی و تجاری در چین مشارکت کنند و از مدت اقامت و ورود چندباره‌ی انعطاف‌پذیرتری برخوردار شوند.

با این حال، این ابتکار نفع‌تنها نشان‌دهنده قدرت چین نیست، بلکه نشان‌دهنده آسیب‌پذیری شدید چین در بخش فناوری است. این طرح جدید ویزا نشان می‌دهد که چین وابستگی زیادی به استعدادهای خارجی برای حفظ نوآوری در فناوری دارد. در مقایسه با غرب، چین به دلایل مختلف مقصد جذابی برای استعدادهای بخش‌های تک نیست. فعالان این حوزه برای کار در چین با موانع زیادی مواجه هستند. نخست اینکه باید زبان پیچیده چینی بیاموزند. دوم اینکه مجبور خواهند بود با سیاست‌های کنترلی اجتماعی در چین دست و پنجه نرم کنند. ضمن اینکه حقوق و دستمزد و محیط کار و شرایط کلی کار در چین نیز به میزان زیادی با کشورهای غربی تفاوت دارد. نکته این است که یکن نیز نمی‌تواند به سرعت این محدودیت‌ها را از میان بردارد. اما چالش مهم آمریکا این است که چطور می‌تواند از این مزیت نسبی که در قبال چین دارد، بدون اینکه تنش شدیدی ایجاد کند، به طور مناسب بهره‌برداری کند. روندی ادامه‌دار از رقابتی که مدیریت می‌شود، موجب خواهد شد تا ایالات متحده وارد درگیری نظامی جدی با چین نشود و در عین حال موقعیتش در غرب اقیانوس آرام تقویت شود.

منابع:

Harvard Business Review
Bloomberg
Economist
Reuters

انتقاد از اروپا و کی‌یف

سخنگوی وزارت خارجه روسیه دیروز گفت نه اروپا و نه کی‌یف هیچ نوع راه‌حل عادلانه و مسالمت‌آمیزی برای این بحران در نظر ندارند. «ماریا زاخارووا» سخنگوی وزارت خارجه روسیه گفت: «حتی یک بررسی اجمالی از این پروژه کافی است تا به این نتیجه روشن برسیم که نه کشورهای اروپایی و نه کی‌یف به‌هیچ‌راه حل مسالمت‌آمیز و منصفانه‌ای برای بحران اوکراین فکر نمی‌کنند. آنها هنوز هم به شرایط جنگی فکر می‌کنند.» این دیپلمات روسی همچنین افزود برای نویسندگان طرح حل و فصل اختلافات اروپا و کی‌یف در اوکراین، جلوگیری از آغاز یک روند صلح واقعی بسیار مهم است. زاخارووا خاطرنشان کرد: «اگر آنها واقعاً خواهان صلح بودند، اولین بندهای طرحشان در خواست‌هایی برای احیای زبان روسی در اوکراین، ارتدوکس متعارف، وضعیت بی‌طرفی و عدم تعهد، احترام به حقوق بشر و اقلیت‌های ملی، به رسمیت شناختن واقعیت‌های ارضی بر اساس حق تعیین سرنوشت مردم مطابق با منشور سازمان ملل و همچنین پایان دادن به سیاست تحریم‌های غیرقانونی و سرقت دارایی‌های دولتی دیگران بود.»

درخواست لبنان از آلمان

وزیر خارجه لبنان با تأکید بر اینکه تنها راهکار دیپلماتیک موجب برقراری ثبات در جنوب این کشور می‌شود، فشار آلمان بر رژیم صهیونیستی برای توقف تجاوزات آن علیه لبنان را خواستار شد. «یوسف رجبی» وزیر خارجه لبنان در دیدار با «یوهان واده‌فول» همتای آلمانی خود در محل وزارت خارجه لبنان خواستار اعمال فشار بر رژیم صهیونیستی به منظور توقف تجاوزات، خروج از سرزمین‌هایی که تحت اشغال در آورده و پایبندی به تعهدات خود به موجب اعلامیه توقف اقدامات خصمانه شد. رجبی با همتای آلمانی خود دیداری دو جانبه انجام داد که مذاکرات گسترده‌ای را به دنبال داشت. وی در این دیدار تأکید کرد تنها راهکار دیپلماتیک و نه نظامی، ضامن تحقق ثبات و آرامش در جنوب لبنان است. وی تأکید کرد: دولت لبنان به دنبال اجرای مصوبه انحصار سلاح در دست خود از طریق برداشتن گام‌های تدریجی است و ارتش ماموریت خود را به کامل‌ترین شکل ادامه می‌دهد.

نه به آزمایش هسته‌ای

معاون سخنگوی سازمان ملل متحد در واکنش به درخواست ترامپ برای از سرگیری آزمایش‌های هسته‌ای گفت که سازمان ملل از خطرات هسته‌ای فعلی «نگران» است و همچنین خاطرنشان کرد که نباید اجازه داده شود آزمایش‌های هسته‌ای از سر گرفته شوند. «فرحان حق» معاون سخنگوی سازمان ملل متحد در یک نشست خبری گفت: ««آنتونیو گوترش» دبیرکل سازمان ملل بارها تأکید کرده است که خطرات هسته‌ای فعلی به طرز نگران‌کننده‌ای بالا هستند و باید از تمام اقداماتی که می‌تواند منجر به اشتباه محاسباتی یا تشدید تنش با پیامدهای فاجعه‌بار شود، اجتناب شود.» وی خاطرنشان کرد: «ما هرگز نباید میراث فاجعه‌بار بیش از ۲۰۰۰ آزمایش سلاح‌های هسته‌ای انجام شده در ۸۰ سال گذشته را فراموش کنیم. آزمایش هسته‌ای هرگز و تحت هیچ شرایطی مجاز نیست.» این واکنش از سوی سخنگوی سازمان ملل در پس اظهارات اخیر «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا درباره از سرگیری آزمایش‌های هسته‌ای مطرح شده است.